

na margo

Iveta Škripková
riaditeľka BDnR

Porozumieť si...

Na počiatku témy festivalu Bábkarská Bystrica 2022, Divadlo na každý deň a vzdelávanie divadlom, bolo sklamanie – zo vzťahov so školami v našom regióne. Objavilo sa v roku 2019, no pandémia ho prehĺbila. Pre koho a načo hráme? Bábkové divadlo má dlhoročnú tradíciu organizovaných predstavení, školy tvoria gro nášho publika. A zrazu bolo a je pre školy čoraz zložitejšie prísť do divadla a uvedomiť si jeho potenciál pre školskú prax. Zložité je vysvetliť deťom, že sa majú kultivovane správať, je pre ne čoraz náročnejšie odčítať, o čom inscenácia vypovedá. Našli sme aj zaniietené učiteľky, avšak ich návštevu divadla s deťmi nečakane zrušilo vedenie škôl. Lebo deti toho majú veľa. Alebo bol športový deň...

Mnohé učiteľky nemali záujem o divadlo, no nie preto, lebo by boli nespokojné s tvorbou či s repertoárom, ale preto, lebo ho nepoznajú. Začala som sa stretávať s riaditeľkami škôl, čo do divadla chodievali, a pýtať sa. Zapríčinila to výmena učiteľských generácií? Čo sa deje? A zistili sme, že na nezáujme a neznalosti sa podieľa viac faktorov: a) divadelne gramotná generácia učiteľiek odišla a mladú k divadlu nikto nedoviedol, b) na všetko, čo sa deje mimo školy, treba informovaný súhlas rodičov, c) väčšina rodičov si myslí, že deti majú sedieť v škole a učiť sa, nie chodiť do divadla!

Niektoré učiteľky nám naznačili, že divadlo vypadlo z učebných osnov a možno, keby sme my divadelníci/divadelníčky vyvinuli nejaký tlak „tam hore“ a pokúsili sa znovu ho tam dostať, rovnako ako je v nich napríklad čitateľská, ekologická, finančná gramotnosť..., pomohli by sme školám aj sebe. A tak sme skúmali, prečo a či naozaj divadlo z učebných osnov vypadlo. Na odbore kultúry kraja na naše prosby o spoluprácu s odborom školstva odpovedali, že školám sa nedá nariadiť návšteva divadla, je to pozostatok komunistických príkazov... My

sme nechceli nariadovať, chceli sme spolupracovať.

A pred nami sa otvorila nová myšlienková pevnina – vzdelávanie divadlom v Európe. Funguje výborne. Objavili sme desiatky projektov úspešnej spolupráce ministerstiev školstva a kultúry, dobré príklady z praxe (nórsky Kultúrny ruksak, nemecký TUSCH, slovenský Kultúrny bazár atď.), ako aj dlhoročné snahy o rozvoj publika (audience development) daných krajín. Pred nami sa vynorili termíny ako dramatická edukácia, formálne a neformálne vzdelávanie divadlom, kultúrne a školské partnerstvá, kreatívne učenie, výskumy tvorivosti, segmentácia publika, európske programy na vzdelávanie publika a v neposlednom rade Frankfurtská deklarácia (2019) a Soulská agenda (2010), ktorú podpísalo 47 krajín sveta vrátane Slovenska. Obe odporúčali aplikovať vzdelávanie divadlom/umením do vyučovacieho procesu krajín. V skratke to znamená, že sa vytvoria systémové mechanizmy na najvyššej úrovni, ktoré zabezpečia, aby divadlo bolo prístupné čo najširšiemu publiku. Rozvoj publika sa netýka len spolupráce so školami, kdesi sa však začať musí. A preto boli prijaté dané deklarácie. Zatiaľ na Slovensku neexistuje systémová spolupráca medzi rezortmi kultúry a školstva. V Stratégii rozvoja kultúry MK SR sa vzdelávanie divadlom a spolupráca so školami vôbec nespomína.

Preto sme na festival Bábkarská Bystrica 2022 pozvali odborníčky zo štyroch krajín a v spolupráci s Divadelným ústavom usporiadali medzinárodnú konferenciu. Výsledkom bol spontánny návrh prítomných na vznik Iniciatívy BB 22. Jej cieľom je aplikovať vzdelávanie divadlom v školách a divadlách. Rovnako dôležitým cieľom je o tejto téme s nimi komunikovať.

Na Slovensku máme 5349 všetkých typov škôl, navštevuje ich 574 597 detí, mladých ľudí. Koľkí z nich majú šancu prísť do divadla alebo do školy a vzdelávať sa divadlom, ak nepresadíme systémové zmeny?